

*Josef Stalin.
Fallin eystan-
fyri,
endurreistur
av føroyska
høgra-
vonginum.*

hennara.

Latum okkum frá hesum stakdønum venda okkum til eina meira almenna meting. Ein orsök til at almenningurin viðhvørt villist, tá hann skal gera sær eina mynd av politiska landkortinum í heiminum í dag, er tann, at sundurbýtingin í høgra og vinstra er lutvís avloðað. Ein sundurbýting í demokratiskar og módemokratiskar skipanir vísir seg at roynast betri. Tann víðgongdi høgravongurin og tann stalinistiski vongurin líkjast í tí, at báðir eru totaliterir. Orðið "totaliter" er í hesum sambandi avgerandi, spjaldrið, bólkarnir heingja upp á seg, hevur minni týðning. Einum fanga er tað hóast alt líka mikið, um bóðilin gongur í brúnum ella reyðum búna.

Óg nú verður bílatíð klárari. Ein orsök til at føroyski høgravongurin áhaldandi herjar á undirritaða er tann einfalda, at hesin bólkur í sínum hjarta kennir samhuga við tí stalinismu, sum undirritaði eftir førirni hevur roynt at stríðst ímóti seinastu tjúgu árin. Eg kann nevna eitt stuttligt dømi um henda samhuga. Tá eg í 1984 mótmælti innrásini í Afghanistan, vóru allir lesarar væl

nøgdir ottan tveir. Amar var fjaldi oddamannin - *l'homme grise* - í sovjettrúgva partinum av føroyska vinstravonginum. Hann ringdi til mín - ikki illur, men óður - og skírði meg amerikanskan agent. Hin var blaðstjórin á Dagblaðnum, sum skrivaði eina oddagrein, spruttandi av illsynni um mótmáli mitt. Vinstra- og høgrahøvdingin avdúkaðu á henda hátt sín totalitera skyldskap.

HENDA GREIN er ikki skrivað í teirri vón at ávirka eina fjald av fólki. Lygnin er sum opið. Hón stíttar ein sólarigan tveir, og eingin samleiki stítt. Hetta er lyknin til undanvond demagogonnu. Hórtin er altíð ein avdur minnst av fólki, sum forvinnast eftir tí, sum veruliga hendi. Hesi - og framtíðar granskarar, sjálvsagt - hava uppiðborið, at veruleikin viðhvørt verður havdur á lofti.

Óg hvør er so moralurin - ella lyndin, sum Heðin Brú þagdi at siga? Tann, at eingin orsök er hvørki til vreiði ella beiskleika. Tað, sum borðreitt verður við á leikpalli demagoganna, hevur hóast alt eitt ávíst undirhaldsvirði. Óg er tað ikki skemtiligt, at í teirri løtu stalinisman varð feld eystanfyri, varð hon endurreist av høgravonginum vestanfyri - við stuði í Føroyum frá eini fjöld av "hampafólki"? Til verka, øll teitusskóld!

Hanus Andreassen

bent á, at ikki alt ruggar rætt hjá hesum politiska bólk. Íðan, vit fáa at síggja.

Ein kanning av Føroya søgu eftir annan heimsbardaga visir, at av teimum føroysku politisku flokkunum var Fólkaflokkurin tann, sum fyrst fór undir samstarv við valdsharrarnar í Kreml. Hetta samstarv - sum var av handilsligum slag - byrjaði longu í fimtiárunum, stutt eftir at Stalin var deyður. Kærleikin má hava verið stórur millum báðar partar, tí nøkur ár seinni - fyrst í sekstiárunum - var hetta samstarvið munandi økt. Sovjettiski fiskimálarráðharrin, Aleksander Isj-kov, var boðin til Føroya og stórliga fagnaður av oddamannum Fólkafloksins.

Nú kann ein sjálvsagt siga, at tað má vera loyvt at hava handilsligt samband við totaliter lond, uttan at vera lagdur undir hugsjónarligan skyldskap við hesi lond. Svarið er bara, at høgravongurin í Føroyum kann ikki loyva

sær at føra slíkt fram. Ein politiskur bólkur, sum skírir fólk svikjarar og njósnarar, bara tey dansa føroyskan dans saman við ópolitiskum meinigum russarum, kann ikki loyva sær at dansa peningaligan kjálkadans saman við valdsharrunum í Kreml ella skósveinum teirra. Óg júst hetta hevur Fólkaflokkurin gjørt. Hann gjørdi tað í eini tíð, tá millum fimm og tíggu milliónir av menniskjum pínust í sovjettiskum fongslum og fangalegum.

Latum okkum taka eitt annað dømi. Nøkur av okkum minnst ivaleyst bólmennið Pol Pot, sum ráddi í Kampuchea frá 1975 til 1978. Í hesum tíðarskeiði vórðu nakrar av óhugnaligastu brotsgerðunum framdar, sum vit vita um í nýggjari tíð. Milliónir av menniskjum vórðu myrd á ein hátt, sum eg ikki troysti mær at greiða frá her. Íðan, kunnu vit spyrja, hvar er Pol Pot í dag? Svarið er: hann er feitur og fregin, og alt bendir á, at hann

skjótt fær kvørkratakið aftur um fólkid í Kampuchea ella "leivdirnar" av hesum foiki. Serfrøðingar siga, at hvørki hansara politiska stavnald ella hansara "máti" eru broytt. Men hvussu ber hetta nú til? Ja, ein orsök til hetta er tann einfalda, at Pol Pot tey seinastu tíggu árin hevur fingið diplomatiskan stuðul frá m. a. USA (Ronald Reagan), Bretlandi (Margaret Thatcher) og - halt tær fast, kæri lesari - frá donsku Schlüter-stjórnini, ið sum kunnugt verður stuðlað av einum umboði fyri føroyska víðgongda høgravongin! Politiken skrivur soleiðis um hesi viðurskipti í oddagrein tann 20. juli í ár:

"Det fantastiske er, at Vesten - inklusive Danmark - har medvirket til De Røde Khmerers succes. Fordi vietnameserne (og bag dem sovjetrusserne) var inde i billedet, støttede USA koalitionen, der bekæmpede Hun Sen-styret. Under pres fra Washington

tildelte FN desuden hvert år koalitionen Cambodjas plads i generalforsamlingen. I perioder har pladsen endda været besat af en repræsentant for De Røde Khmerer.

Det er her, Danmark kommer ind i sagen. Ikke en eneste gang har vi talt imod denne skændsel i FN, men troligt stemt, som USA ønskede. Med henvisning til mødeteknikke spidsfindigheder søgte de danske diplomater at få det til at se ud, som om den danske stemmeafgivning ikke udtrykker støtte til den ene eller anden part i konflikten. Men spidsfindighederne fornår ikke at skjule kendsgerningen: At Danmark i underdanighed over for USA støttede repræsentanter for et tidligere morderegime."

So vita vit tað. Sleppur Pol Pot at halda fram við síni "viðgerð" av kampuchianska fólkinum, er meðabyrgdin plasað - og ein partur av henni er at finna hjá donsku Schlüter-stjórnini og stuðlum